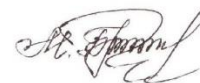

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет іноземних мов
Кафедра світової літератури

Затверджено
на засіданні кафедри світової літератури
факультету іноземних мов
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 11 від 27 червня 2025 р.).

Завідувач кафедри
проф. Лідія МАЦЕВКО-БЕКЕРСЬКА

Силабус із навчальної дисципліни
«ЛІТЕРАТУРА-І-ЯК-ЧИ-АБО-РАДІСТЬ»,
що викладається в межах ОПІ (ОПН)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів усіх галузей знань та спеціальностей

Львів 2025 р.

Назва курсу	Література-і-як-чи-або-радість
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Університетська 1
Факультет і кафедра, за якими закріплені курс	Факультет іноземних мов, кафедра світової літератури
Галузь знань, шифр і назва спеціальності	03 Гуманітарні науки, 035 Філологія
Викладач курсу	Мацевко-Бекерська Лідія Василівна, доктор філологічних наук, професор кафедри світової літератури
Контактна інформація викладача	liidiya.matsevko-bekerska@lnu.edu.ua
Консультації з курсу відбуваються	Онлайн-консультації. Для погодження часу онлайн-консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://lingua.lnu.edu.ua/course/literatura-i-iak-chy-abo-radist-dvvs-universytet
Інформація про курс	<p>Курс «Література-і-як-чи-або-радість» призначений для широкого кола студентів, які мають можливість зрозуміти, системно осмислити і засвоїти одне з базових філософських, світоглядних, ціннісних понять – поняття радості як концепту формування й розбудови наукової, історико-культурологічної, ідеологічної, морально-етичної парадигми.</p> <p>Гуманітарне спрямування запропонованого матеріалу дає можливість розширити особистий емоційний досвід, глибше пізнати цінності та пріоритети людської сутності в сучасному світі, подивитися на самого себе в дзеркало добра, гідності, ширості, милосердя. Літературні твори і їхні кіноадаптації повному повернуть призму світосприймання, покажуть ті аспекти буття людини, які можуть здатися дивними, химерними, вигаданими чи неможливими. Водночас зміст курсу призначений для відпрацювання навичок компетентного читання, вмінь цілісно аналізувати літературно-художній твір, історико-літературний процес чи теоретичний концепт. Після вивчення курсу бакалаври оволодіють необхідним комплексом знань та вмінь для подальшої самостійної роботи у сфері літературознавства і, ширше, культурології, навчатися самостійно здійснювати цілісний поетикальний аналіз, добирати й поєднувати різні методологічні підходи до вивчення та дослідження історико-літературних чи теоретико-літературних явищ.</p>
Коротка анотація курсу	Курс «Література-і-як-чи-або-радість» є однією з вибіркових дисциплін для всіх галузей і спеціальностей освітньо-професійної програми рівня освіти бакалавр, яка викладається в IV семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета і цілі курсу	Метою вивчення курсу «Література-і-як-чи-або-радість» є формування цілісної системи гуманістичного мислення й аналізу художньо-літературних явищ, ознайомлення з основними концепціями радості у філософії та літературі, розгляд основних теоретичних концепцій у сфері цілісного аналізу концепту і його літературно-художнього вирішення, застосування практичних умінь та навичок компетентного літературознавчого дослідження.
Література для вивчення курсу	<p>Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Астрахан Н. Буття літературного твору. Аналітичне та інтерпретаційне моделювання. – К.: Академвидав, 2014. 2. Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох. – К., 2007.

	<p>3. Кохан Р. А. Як воно: отримати в подарунок увесь світ? Поетологічне розгадування РАДІСНОЇ головоломки. – Одеса: видавничий дім «Гельветика», 2020.</p> <p>4. Кохан Р. А. Лабіринтами радості: концептуалізація історико-філософського дискурсу (від Античності до початку ХХ століття). – Львів: Друк-Захід, 2018.</p> <p>5. Мацевко-Бекерська Л. В. Вчити читати. Літературна освіта в школі: химери чи лабіринти. – Електронний ресурс. – Режим доступу: https://vseosvita.ua/course/vchyty-chytaty-literaturna-osvita-v-shkoli-khymery-chy-labirynty-45.html</p> <p>6. Мацевко-Бекерська Л. В. «Homo legens-cogitans-dicens» або «Людина, яка читає-думає-промовляє». – Електронний ресурс. – Режим доступу: https://vseosvita.ua/course/homo-legens-cogitans-dicens-abo-liudyna-iaka-chytaie-dumaie-promovliaie-50.html</p> <p>7. Література. Теорія. Методологія: наук. вид. / упоряд. і наук. ред. Д. Уліцька, пер. з польськ. С. Яковенко. – К.: видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006.</p> <p>8. Луцак С. Домінанта як ментальне осердя художньо-естетичного процесу (на матеріалі української літератури межі ХІХ-ХХ століть). – Івано-Франківськ: Фоліант, 2010.</p> <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <p>1. Антологія світової літературно-критичної думки. – Львів, 2002.</p> <p>2. Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен. – Львів: Літопис, 2004.</p> <p>3. Кун Т. Структура наукових революцій. – К.: Port-Royal, 2001.</p> <p>4. Марк Аврелій. Наодинці з собою: роздуми / пер. з грец. Р. Паранька. – Львів: Літопис, 2007.</p> <p>5. Мітосек З. Теорії літературних досліджень / пер. з пол. В. Гуменюк, наук. ред. В. Іванюк. – Сімферополь: Таврія, 2005.</p> <p>6. Платон. Діалоги: пер. з давньогрец. – Харків: Фоліо, 2008.</p> <p>7. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу. – Львів: видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009.</p> <p>8. Ушкалов Л. Від бароко до постмодерну. – К.: Грані-Т, 2011.</p> <p>9. Червінська О., Зварич І., Сажина А. Психологічні аспекти актуальної рецепції тексту: теоретико-методологічний погляд на сучасну практику словесної культури. – Чернівці: Книги-ХХІ, 2009.</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	3 кредити ECTS. Лекції – 16 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 58 год.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу студент буде</p> <p>знати: сутність концептуалізації радості у світовій філософії, літературні стратегії творення радості в художньому творі, специфіку кіноадаптації художнього світу літератури.</p> <p>вміти: розуміти й аналізувати глибинний сенс літературного твору у призмі радості, досліджувати поетику літературного твору та зіставляти з екранізацією літературного твору, критично мислити, самостійно моделювати позитивне світосприймання, долати різноманітні психологічні, передусім емоційні травми.</p>
Ключові слова	Історія, філософія, історія літератури, теорія літератури, літературна критика, герменевтика, інтерпретація, генологія, поетика, художній образ, художній твір, літературний процес.
Формат курсу	Очний.

	Лекції, практичні заняття, самостійна робота.
Теми	<p>Тема 1. Література як світ образів, ідей, емоцій. Філософські, морально-етичні, естетичні доміанти пізнання світу через літературу.</p> <p>Тема 2. Античні відкриття радості: множинні смисли. «Готика радості»: цінності і пріоритети Середньовіччя.</p> <p>Тема 3. Людина (в) радості: оптика Відродження.</p> <p>Тема 4. Парадокси радості в епоху бароко.</p> <p>Тема 5. Просвітницькі призми радості.</p> <p>Тема 6. XIX-XX століття в пошуку радості.</p> <p>Тема 7. Перша третина XXI століття: радість можлива? / радість можлива!</p> <p>Практичні заняття. Як людині знайти опору в самій собі? Протиріччя XIX століття і спроби відшукати радість. Літературні джерела радості: коли радість здобуває ім'я (початок XX століття). Призма радості (над)складна й почасти неймовірна (початок XX століття). Радість у великому та малому. «Лабіринти радості»: в пошуку відповідей на (не)поставлені питання. Химери радості: що заховано в баштах Гогвортса? Смайлики радості у степені гугл: метамодерна історія.</p>
Підсумковий контроль, форма	Залік у кінці IV семестру.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з історії України і всесвітньої історії, філософії, української та зарубіжної літератури, достатніх для сприймання категоріального апарату літературознавства, розуміння джерел з філософії, історії, історії літератури, теорії літератури, літературної критики та низки допоміжних дисциплін.
Навчальні методи і техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, практичні заняття, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки тощо), проектно-орієнтоване навчання, дискусія, різні форми інтерактивного і змішаного (очно-віддаленого) навчання.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу передбачає використання комп'ютерних програм, доступу до мережі Інтернет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поточний контроль: активність під час занять – 30 балів, проект-презентація – 50 балів, контрольна робота – 20 балів <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Письмові роботи: очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, проект-презентація). Академічна доброчесність: очікується, що роботи студентів будуть результатом їхніх оригінальних досліджень чи міркувань. Для дотримання академічної доброчесності обов'язковими є наявність посилань на використані джерела, а також точні посилання на джерела, неприпустимими є списування, втручання в роботу інших студентів. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. В будь-якому разі студенти зобов'язані</p>

	<p>дотримуватися всіх строків, визначених для виконання всіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Вся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем винятково в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані в ході дискусій під час лекцій, виконання практичних завдань, за результатами самостійної роботи, за виконання контрольної роботи. При цьому обов'язково враховується активність студента(ки) під час лекцій і практичних занять. Під час здійснення навчального процесу неприпустимими є пропуски та запізнення на заняття (без поважної причини), користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням, списування і плагіат, несвочасне виконання поставленого завдання тощо.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку</p>	<p>Перелік питань та завдань для проведення підсумкової оцінки знань поданий у курсі, розміщеному на платформі Moodle.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенні курсу.</p>

СХЕМА КУРСУ

Тиж./ год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Література. Ресурси в Інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1 / 2 год.	Тема 1. Література як світ образів, ідей, емоцій. Філософські, морально-етичні, естетичні домінанти пізнання світу через літературу. Читання як спонука, процес і результат. Загрози, виклики й перспективи «вторинної реальності» в сучасному світі.	лекція, дискусія	1. Гоулман Д. Емоційний інтелект. – Харків: Віват, 2024. 2. Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен. – Львів: Літопис, 2004.	конспект теми 4 год.	1-ий тиждень
2 / 2 год.	Тема 2. Античні відкриття радості: множинні смисли. «Готика радості»: цінності і пріоритети Середньовіччя. Семантичне поле поняття радості у філософських концепціях мислителів Античності (Демокріт, Сократ, Софокл, Аристотель, Сенека, Марк Аврелій тощо). Рефлексії в літературі. Етико-філософський контекст сприймання й розуміння радості в герметично-герменевтичному полі (Аврелій Августин, Тома Аквінський, Альберт Великий, Авіценна та ін.). Прояви середньовічного розуміння радості в літературі.	лекція, дискусія	1. Добко Т. Св. Тома Аквінський про остаточну мету людського життя в «Сумі теології», I-II // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна: серія «Теорія культури і філософія науки». – № 940. – Вип. 41. – Харків-Суми, 2011. – С. 84-89. 2. Література західноєвропейського середньовіччя / за ред. Н. О. Висоцької. – Вінниця, 2003. 3. Марк Аврелій. Наодинці з собою: роздуми / пер. з грец. Р. Паранька. – Львів: Літопис, 2007. 4. Пащенко В. І., Пащенко Н. І. Антична література. – К., 2001. 5. Рубанова Г. Л. Історія світової літератури. Західноєвропейське Середньовіччя (III-XIV століття). – Львів, 2004.	конспект теми 4 год.	2-ий тиждень
3 / 2 год.	Тема 3. Людина (в) радості: оптика Відродження.	лекція, дискусія	Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури.	конспект теми 4 год.	3-ий тиждень

	<p>Портрет людини в дзеркалі філософії і світогляду Ренесансу, абсолютні константи антропоцентричної моделі світу в репрезентації радості (Ф. Петрарка, К. Раймонді, Дж. Манетті, Л. Б. Альберті, М. Фічіно, Л. да Вінчі, Т. Мор, Дж. Міранделла, М. Монтень та ін.). Література як радісний проєкт Відродження.</p>		<p>Середні Віки та Відродження. – Львів, 1993.</p>		
4 / 2 год.	<p>Тема 4. Парадокси радості в епоху бароко. Яскравий синтез Середньовіччя та Ренесансу в пізнанні радісних контекстів, суперечливість і складність осмислення сутності людини, її існування в бароковій проєкції (Г. Галілей, Ф. Бекон, Р. Декарт та ін.). Радість у літературі доби бароко як втілення суперечностей і шукань.</p>	<p>лекція, дискусія</p>	<p>Чижевський Д. Українське літературне бароко. До проблем бароко. – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://litopys.org.ua/chyz/h/chyb15.htm</p>	<p>конспект теми 4 год.</p>	<p>4-ий тиждень</p>
5 / 2 год.	<p>Тема 5. Просвітницькі призми радості. Філософія й етика Нового часу в пошуку актуальних відповідей на питання про пізнання світу, місце людини у світі, форми оприявлення розуму в контексті радості (Б. Спіноза, Дж. Локк, Дж. Берклі, Д. Юм, Ж.-Ж. Руссо, Вольтер, І. Кант, Й.-Г. Фіхте, Ф. Шеллінг, Л. Фейєрбах, Г. В. Ф. Гегель та ін.). «Розумність» радості в авторському стилі письменників.</p>	<p>лекція, дискусія</p>	<p>Давиденко Г. Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII століття. – К., 2007.</p>	<p>конспект теми 4 год.</p>	<p>5-ий тиждень</p>
6 / 2 год.	<p>Тема 6. XIX-XX століття в пошуку радості. Трансформації і синтез класичних ідей у формуванні принципів філософії життя для</p>	<p>лекція, дискусія</p>	<p>1. Бандровська О. Т., Сенчук І. А., Яремчук В. В. Англійська література XIX століття. – Львів, 2019. 2. Давиденко Г. Й., Чайка О. М. Історія</p>	<p>конспект теми 4 год.</p>	<p>6-ий тиждень</p>

	пізнання сутності життя людини у призмі радості (Ф. Ніцше, З. Фрейд, А. Шопенгауер, А. Бергсон, В. Дільтей, Ж.-П. Сартр, М. Хайдеггер та ін.). Фундаментальні відкриття неklasичної науки в розвитку гуманітарного знання, концептуалізація радості в синергетичному контексті. Літературна класика у творенні канону радості.		зарубіжної літератури XIX – початку XX століття. – К., 2007. 3. Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття. – К., 2011. 4. Павличко С. Д. Зарубіжна література: дослідження та критичні статті. – К., 2001.		
7 / 2 год.	Тема 7. Перша третина XXI століття: радість можлива? / радість можлива! Гуманістичний контекст сучасності, трагічно-драматична трансформація світу, людина як центр філософії, етики, естетики. Трансформації модерного і постмодерного проєктів, прямування до Метамодерну та його сенсів. Ключова роль радості в моделюванні сучасної картини світу (філософія, історія, культура, в т.ч. література тощо). Сучасна література як калейдоскоп радості в семантиці «попри все».	лекція, дискусія	1. Гундорова Т. Н. Модернізм після постмодерну: інші модернізми. – Електронний ресурс. – Режим доступу: https://www.academia.edu/5098737 2. Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора. – К., 2003. 3. Шалагінов Б. Б. Авангард і літературний мейнстрім XXI століття. – Всесвіт. – № 9-10. – 2011. – С. 220-226.	конспект теми 4 год.	7-ий тиждень
8 / 2 год.	Як людині знайти опору в самій собі? Протириччя XIX століття і спроби відшукати радість.	практичне заняття	1. Діккенс Ч. «Різдвяна після в прозі» (1843). 2. Марк Твен «Пригоди Тома Сойєра та Геккльберрі Фінна» (1876).	конспект теми 4 год.	8-ий тиждень
9 / 2 год.	Літературні джерела радості: коли радість здобуває ім'я (початок XX століття).	практичне заняття	Монтгомері Л. М. «Енн із Зелених Дахів» (1908), «Енн із Ейвонлі» (1909), «Енн із Острова Принца Едварда» (1915), «Енн у Домі Мрії» (1917), «Діти з Долини Райдуг» (1919), «Рілла з Інглсайду» (1921), «Емілі з Місячного Серпа» (1923), «Емілі	конспект теми 4 год.	9-ий тиждень

			виростає» (1925), «Емілі у вирі життя» (1927), «Енн із Шелестких Тополь» (1936), «Джейн із Пагорба Ліхтарів» (1937), «Енн із Інглсайду» (1939).		
10 / 2 год.	Призма радості (над)складна й почасти неймовірна (початок ХХ століття).	практичне заняття	1. Ліндгрєн А. «Малий і Карлсон» (1955), «Міо, мій Міо» (1954). 2. Портер Е. «Полліанна» (1913), «Полліанна дорослішає» (1915).	конспект теми 4 год.	10-ий тиждень
11 / 2 год.	Радість у великому та малому.	практичне заняття	1. Бах Р. «Чайка Джонатан Лівінгстон» (1970). 2. Гавальда А. «35 кіло надії» (2002).	конспект теми 4 год.	11-ий тиждень
12 / 2 год.	«Лабіринти радості»: в пошуку відповідей на (не)поставлені питання.	практичне заняття	Ю. Гордер «Світ Софії» (1991), «Помаранчева дівчинка» (2003), «Замок у Піренеях» (2008).	конспект теми 4 год.	12-ий тиждень
13 / 2 год.	Химери радості: що заховано в баштах Гогвортса?	практичне заняття	Роулінг Дж. «Гаррі Поттер і філософський камінь» (1997), «Гаррі Поттер і таємна кімната» (1998), «Гаррі Поттер і в'язень Азкабану» (1999), «Гаррі Поттер і келих вогню» (2000), «Гаррі Поттер і Орден Фенікса» (2003), «Гаррі Поттер і напівкровний Принц» (2005), «Гаррі Поттер і смертельні реліквії» (2007).	конспект теми 4 год.	13-ий тиждень
14 / 2 год.	Смайлики радості у степені гугл: метамодерна історія.	практичне заняття	1. Геддон М. «Загадковий нічний інцидент із собакою» (2003). 2. Фоєр Дж. С. «Надзвичайно голосно і неймовірно близько» (2005).	конспект теми 4 год.	14-ий тиждень
15 / 2 год.	Контрольна робота.			письмова робота 2 год.	15-ий тиждень
16 / 2 год.	Залік.				16-ий тиждень